

Het antwoord in de verticale groene balk van de TURF fiets-puzzel-route is

WIGBOLD SR. VAN EWSUM

© IVN Leek/Nietap (CMB), juli 2011

Wigbold sr. was een zoon van Onno van Ewsom.

Onno leefde eind 15de eeuw (dat is vóór 1500 na Chr.) en was een van de rijkste boeren uit de provincie Groningen. Zij hadden hun landerijen in Middelstum, een plaats ten noorden van de stad Groningen. De familie woonde op de ouderlijke borg: Oldenoert.

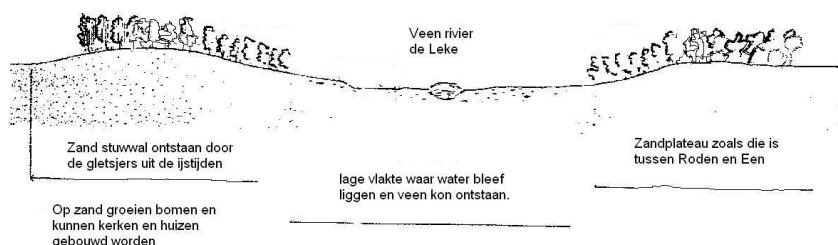
Wigbold had familie (een oom en tante) wonen op huize Mensinge, in Roden. Daar kwam hij geregeld op bezoek. Hij leerde de omgeving kennen. Hij kwam in contact met de monniken van Aduard, die sinds de 12de eeuw (dat is vóór 1200 na Chr.) in Ter Helle al bezig waren met de turfgraverij. Wat de monniken deden was niet commercieel. Zij hadden turf nodig voor de ovens om kloostermoppen en dakpannen te bakken, nodig voor het bouwen van kerken en stenen boerderijen.

Wigbold sr. zag in de turfgraverij van de monniken handel zitten. Hij dacht: 'hier kan ik geld mee verdienen door turf te verkopen aan de bierbrouwerijen in de stad Groningen en elders'.

Om dat te kunnen realiseren moest hij een nieuwe borg in de buurt van het hoogveen bouwen. Een borg niet in het hoogveen moeras gebouwd, maar op een zand uitloper van de zandrug Vredewold, bij Midwolde. Zo is Nienoord ontstaan.

Nog **een klein stukje van onze tijds geschiedenis** over het ontstaan van het landschap waar we doorheen gefietst zijn.

- Ver voor 70.000 vóór Chr. lag hier een heel dik pakket ijs. Dat ijs was wel 15 meter dik en schoof zand en stenen voor zich uit. Het zand werd gevormd tot hoge zandwallen en zandplateau's met daartussen lage delen. Klei werd ook door het ijs mee geschoven – keileem of potklei.
- Rond 70.000 vóór Chr. was hier geen landijs meer, maar was er een toendra klimaat. De ondergrond bleef bevroren. Het was een kale vlakte waar de wind vrij spel had en heel veel zand over het land verspreidde. Een soort woestijn vlakte. Zomers ontdooide alleen de bovenlaag. In deze periode zijn de pingo's ontstaan.
- Rond 8.000 vóór Chr. (10.000 jaar geleden) steeg de temperatuur en smolt al het ijs weg. Het water bleef liggen op de lage delen. Hier groeiden planten die afstierven en in het water bleef liggen. Dat stapelde zich op tot een soort modder – waar laagveen gevormd werd. Dit pakket werd steeds dikker. Hierop kwamen gras soorten groeien die weer afstierven. En toen kwamen de veenmossen die niet in het water hoeven te leven. Zij groeiden boven het water uit tot een hoogveen pakket. Waar later turf uit gewonnen werd. Zie onderstaande tekeningen.

Zo was het ongeveer:
± 8.000 jaar geleden

En zo was het ongeveer
± 500 jaar geleden

